

Colofon

Dit is een uitgave van het Universitair Netwerk Ouderenzorg van VU medisch centrum (UNO-VUmc) te Amsterdam.

Aanmelden voor de online versie van de UNO Update kan via uno@vumc.nl.

Contactgegevens:

UNO-VUmc
V/d Boechorststraat 7
1081 BT Amsterdam
Mail: uno@vumc.nl
www.vumc.nl/uno

In dit nummer

Voorwoord	1
Promotie Simone Hendriks	1
VWS subsidie voor UNO-VUmc	2
Wie is...?	3
Een update vanuit de themagroepen	3
Aankondiging nieuw onderzoek: Fit4Frail en Impetus	4
Winnaar prijspuzzel vorige Update	4
Kort nieuws	4
Agenda	4

Voorwoord

Voor u ligt de UNO Update van het voorjaar van 2017. De UNO Update verschijnt twee keer per jaar. In deze nieuwsbrief leest u onder andere over de subsidie die UNO-VUmc van VWS heeft ontvangen en over het promotie onderzoek van Simone Hendriks. Daarnaast vindt u informatie over twee onderzoeken die binnenkort van start gaan, leest u over de voortgang van de themagroepen, en maakt u in de vaste rubriek 'Wie is.....' kennis met een lid van één van de UNO organisaties. Wij wensen u veel leesplezier!

Het UNO-VUmc team,

Lizette Wattel, Ruth Veenhuizen, Laura van Buul, Tineke Dekker & Cees Hertogh

Promotie Simone Hendriks

Op 10 april 2017 brachten de verlossende woorden 'Hora est' voor Simone Hendriks een einde aan de zeer geslaagde verdediging van haar proefschrift

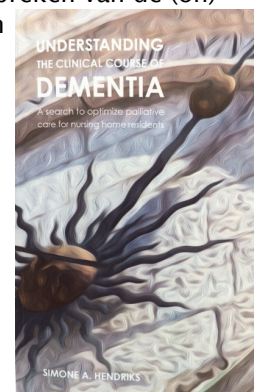
'understanding the clinical course of dementia'. Simone deed onderzoek aan de afdeling

huisarts- en ouderengeneeskunde van VUmc. Zij combineerde haar onderzoek met de opleiding tot specialist ouderengeneeskunde in een zogenaamd AIOTO-traject.

Tijdens haar promotieonderzoek bracht Simone het klinisch beloop van dementie in het verpleeghuis in kaart, met als doel bij te dragen aan het optimaliseren van palliatieve zorg voor deze doelgroep. Voorafgaand aan de promotie was Simone over haar onderzoek te horen op NPO radio 1. Ze vertelde daar dat palliatieve zorg vaak in verband wordt gebracht met de laatste weken tot dagen van het leven, terwijl een palliatieve zorgbenadering—die zich op kwaliteit van leven, lichamelijk en psychisch welbevinden richt—al veel eerder gestart kan worden. 'Een belangrijk onderdeel van palliatieve zorg is in gesprek gaan met mensen over hoe zij de laatste levensjaren zo prettig mogelijk willen invullen', aldus Simone.

Het onderzoek heeft geleid tot de volgende aanbevelingen voor de praktijk:

- ◆ Evalueer tijdig en zorgvuldig of ingezette symptoombestrijding (nog) adequaat is, om zo het comfort van verpleeghuisbewoners met dementie te verhogen.
- ◆ Bespreek en evalueer regelmatig het nut en de voordelen van (preventieve) medicatie met bewoners en hun familie.
- ◆ Maak mensen met dementie en hun familieleden, zorgverleners en beleidsmakers ervan bewust dat opname in het verpleeghuis een belangrijk signaal is om een palliatieve zorgbenadering te starten.
- ◆ Het geven van informatie over het beloop van dementie kan helpen om realistische overkoepelende behandeldoelen te formuleren.
- ◆ Het expliciet bespreken van de (on)wenselijkheid van levensverlenging en levensverlengende bijwerkingen van medisch handelen kan zinvol zijn om behandeldoelen te formuleren.

VWS subsidie voor UNO-VUmc

In de zomer van 2016 kreeg UNO-VUmc een bericht van het ministerie van VWS: er kwam geld beschikbaar voor een impuls voor de academisering van de ouderengeneeskunde, en we konden een plan insturen om hier aanspraak op te maken. Een mooie kans, dus hard aan het werk! Na een paar weken lag er een plan. En in november ontvingen we het bericht dat het geld, bijna €500.000, werd toegekend. Inmiddels zijn we volop bezig met de uitvoer van het plan. Hieronder een overzicht en update.

Implementatie GRIP en IMPACT

Misschien wel de grootste uitdaging binnen ons netwerk: het implementeren van nieuwe kennis of producten in de dagelijkse praktijk. Om hierin een slag te maken, boden we UNO-organisaties de mogelijkheid om een evidence-based zorgverbeterproject in te voeren. De organisaties konden daarbij kiezen uit twee projecten: een methode om probleemgedrag en psychofarmacagebruik bij dementie te verminderen (GRIP op probleemgedrag) en een methode om de diagnose en behandeling van infectieziekten te verbeteren (IMPACT). In beide gevallen krijgt een team van drie medewerkers uit de organisatie gratis scholing en worden zij op kosten van het UNO-VUmc een paar uur per week vrijgesteld om de implementatie daadwerkelijk uit te voeren. Hierbij worden zij gedurende het hele traject ondersteund vanuit het UNO-VUmc.

Status: er zijn 12 organisaties die meedoen aan dit implementatietraject (9 aan GRIP en 3 aan IMPACT). De teams zijn inmiddels geschoold en zijn bezig met implementeren in hun organisaties.

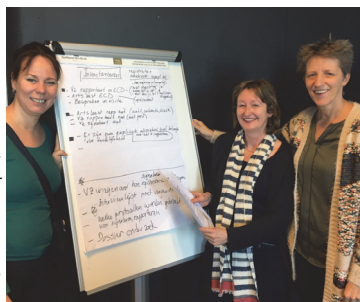

Foto: Het IMPACT implementatie team van Zonnehuisgroep Amstelland

Peilstations

Hoeveel mensen in Nederland verblijven op een afdeling psychogeriatric, somatiek en revalidatie? Hoelang verblijven ze daar en welke zorg krijgen ze? Hoeveel psychofarmaca en antibiotica worden er voorgeschreven en voor welke indicatie? Op dit moment ontbreekt het aan een objectief, betrouwbaar en valide antwoord op dergelijke vragen. Deze informatie is echter wel belangrijk bij het ontwikkelen van beleid, onderwijs en onderzoek. Daarom heeft UNO-VUmc de ambitie om een landelijk netwerk van 'peilstations' voor de ouderenzorg op te zetten. Peilstations leggen op gestructureerde wijze gegevens vast met betrekking tot bepaalde ziektebeelden, gebeurtenissen of verrichtingen. Met de VWS subsidie wordt software ontwikkeld om vanuit een bestaand ECD een geanonimiseerde dataset te verzamelen; vervolgens wordt hiermee een pilot uitgevoerd bij 6 behandeldiensten.

Status: de software wordt ontwikkeld en pilot deelnemers worden geworven.

Overige activiteiten

Naast bovengenoemde projecten wordt de VWS subsidie ingezet om:

- ◆ De onderzoeksprojecten Impetus en Fit4Frail (zie pagina 4) te co-financieren.
- ◆ Indicatoren te ontwikkelen om eerstelijns interventies van de Universitaire Praktijk Ouderenzorg te monitoren en evalueren.
- ◆ Een 'scientist practitioner' te financieren. Dit is een professional die zijn/haar praktisch werk combineert met wetenschappelijke taken.
- ◆ De UNO-website te vernieuwen, zodat kennis, nieuws, producten en activiteiten op effectievere wijze gedeeld kunnen worden. Er komt ook een besloten gedeelte voor uitwisseling van informatie binnen het netwerk.
- ◆ Het jubileumsymposium te co-financieren.

Wie is...?

In elke editie van de UNO update stellen we een lid van één van de UNO-organisaties aan u voor. Dit keer interviewden we een professional die zelf onderzoek doet.

Naam: Ben Rumping

Beroep: Geestelijk verzorger bij de Viva! Zorggroep

Waar doe je onderzoek naar? Een klinimetrische studie naar de ontwikkeling van een screeningsinstrument voor spiritualiteit bij mensen met dementie, met als doel zorgmedewerkers hier meer inzicht in te geven.

Welke rol speelt het UNO-VUmc hierbij? Een grote rol. Allereerst vooraf. Het onderzoeksplan werd besproken met de UNO-commissie binnen de Viva! Zorggroep. Vervolgens werd één van de leden van de UNO-commissie (Caroline Kuit) mijn aanspreekpunt. Verder heb ik een aantal keer contact gehad met UNO-coördinator Lizette Wattel voor vragen over de uitvoer van onderzoek en het analyseren van de verzamelde gegevens. Binnenkort presenteer ik de onderzoeksresultaten aan de UNO-commissie. Feedback van hen wordt weer meegenomen in de verdere uitwerking van een eventuele publicatie.

Wat zijn de belangrijkste uitkomsten van je onderzoek? Het lijkt erop dat het gelukt is om zorgmedewerkers met het instrument meer inzicht te geven in spiritualiteit bij mensen met dementie. Met name wanneer verzorgenden in gesprek gingen met deelnemers over hun spiritualiteit ontstonden er nieuwe inzichten. Verzorgenden hadden het gevoel de deelnemers beter te leren kennen. Degenen die het instrument afnamen kregen ook positieve reacties van de bewoners zelf. Tegelijkertijd maakt een klinimetrische studie ook duidelijk dat het ontwikkelen van een screeningsinstrument vooral iets is van de lange adem. Duidelijk wordt dat er nog flink geschaafd moet worden aan de te stellen vragen en de manier van afnemen. Maar dat was ook de bedoeling. Het is een kwestie van vallen en opstaan en vooral goed luisteren naar anderen en blijven doorzetten.

Welke ambities heb je ten aanzien van het huidige of toekomstig onderzoek? Mijn doel is het valideren van de spirituele screening, en het implementeren van het instrument in de praktijk. Ik vind dat belangrijk omdat het aantal mensen met dementie zal toenemen en er mijns inziens nog altijd te weinig aandacht wordt besteed aan hun spirituele welzijn als basis voor datgene wat we doen. Bij het verder ontwikkelen wil ik ook andere organisaties uitnodigen om het instrument in de praktijk te gebruiken, zodat ik hun feedback kan meenemen.

Een update vanuit de themagroepen

Binnen het UNO-VUmc zijn sinds januari 2016 drie themagroepen actief. Hoe staat het nu — ruim een jaar later — met deze themagroepen? Wat hebben ze bereikt, waar zijn ze mee bezig en welke plannen hebben ze voor de komende tijd?

De themagroep 'hersenaandoeningen' heeft zich afgelopen jaar bezig gehouden met het gebruik van *domotica* binnen het kader van vrijheidsbeperkende en veiligheid bevorderende maatregelen. De leden van de themagroep hebben ieder in hun eigen organisatie in kaart gebracht wat de stand van zaken is op dit gebied. Dit leidde tot interessante inzichten en verbeterplannen. In het voorjaar van 2017 worden deze plannen geëvalueerd. Een ander onderwerp dat in 2017 aan de orde komt is *advance care planning*. In dit kader heeft Karin Pouw het Impetus onderzoek gepresenteerd over passend medicatiegebruik in de laatste levensfase (zie ook pagina 4). Onder de leden van de themagroep is er enthousiasme voor deelname aan dit onderzoek.

De themagroep 'revalidatie' houdt zich bezig met drie onderwerpen. 1) *Patiëntgerichtheid*. Er wordt dit jaar een best practice ontwikkeld voor het gezamenlijk met de patiënt doelen opstellen voor de revalidatie (goal-setting). Daarnaast wordt een theoretisch model ontwikkeld voor begrippen die bij patiëntgerichtheid een rol spelen, zoals shared decision making, goal

setting, zelfmanagement en positieve gezondheid.

2) *Leefregels na een totale heupoperatie (THP)*. Er wordt een factsheet ontwikkeld met de nieuwste inzichten over leefregels na een THP, en daaruit volgende aanbevelingen voor de praktijk. 3) *Meetplan GRZ*. Het meetplan GRZ dat binnen het UNC-ZH is ontwikkeld, wordt beoordeeld op geschiktheid voor gebruik binnen het UNO-VUmc. Naast deze onderwerpen denkt de themagroep actief mee met het Fit4Frail onderzoek van Dennis Visser (zie ook pagina 4).

De themagroep 'organisatie van zorg' houdt zich bezig met twee onderwerpen. 1) *Ambulante geriatrische zorg*. Er zijn plannen gemaakt voor het opzetten van een kwalitatief onderzoek naar de verschillende vormen van samenwerking in de eerste lijn binnen de UNO-organisaties. Vragen als 'wat zijn de succesfactoren?' komen hierbij aan bod. Doel is dat dit onderzoek in de loop van 2017 gaat lopen. 2) *Infectiepreventie/antibioticagebruik*. Er is in 2016 een survey uitgevoerd om in kaart te brengen wat de UNO-organisaties zoal doen op dit gebied. De themagroep concludeerde dat er al veel 'op de plank' ligt voor de verbeterpunten die uit het survey kwamen. Als reactie is er daarom een factsheet 'producten infectiepreventie & goed antibioticagebruik' ontwikkeld en verspreid naar de hygiëne/infectiepreventie commissies van de UNO-organisaties.

Aankondiging nieuw onderzoek: Fit4Frail en Impetus

Komend jaar gaan er twee onderzoeken van start op de afdeling huisartsgeneeskunde & ouderengeneeskunde van het VUmc: Fit4Frail en Impetus. Hieronder volgt een beschrijving van beide onderzoeken, en informatie over de mogelijkheid om hieraan deel te nemen.

Het Fit4Frail onderzoek

Naam onderzoeker: Dennis Visser

Doel van het onderzoek: De ontwikkeling, implementatie en evaluatie van aanbevelingen voor de fysiotherapeutische behandeling in de orthopedische geriatrische revalidatiezorg (GRZ).

Opzet van het onderzoek:

FIT4FRAIL bestaat uit 3 fasen: 1) een literatuurstudie en expertraadpleging, 2) bestuderen van de huidige praktijk en 3) aanbevelingen schrijven en pilot studie uitvoeren.

Deelnemen? In september 2017 start fase 2, waarbij wij in één jaar tijd de revalidatie van 100 orthopedisch geriatrisch revalidanten volgen. Wij hebben hiervoor 10 deelnemende GRZ afdelingen nodig. Voor meer informatie, kijk op de website (FIT4FRAIL: FITness training For FRAIL elderly during orthopedic geriatric rehabilitation) of mail naar den.visser@vumc.nl.

Het IMPETUS onderzoek

Naam onderzoeker: Karin Pouw

Doel van het onderzoek: Implementeren van een Advance Care Planning-werkmethode in de verpleeghuiszorg, om medicatie voorschrijven meer aan te passen aan verpleeghuisbewoners met een korte levensverwachting en een palliatief zorgdoel.

Opzet van het onderzoek: Cluster randomized controlled trial (RCT), duur 18 maanden. De interventie bestaat uit elke 6 maanden gestructureerde medicatiebeoordeling gevolgd door een Advanced Care Planning gesprek, vergeleken met de gebruikelijke verpleeghuiszorg in de controlegroep. Start in najaar 2017.

Deelnemen? Wij zoeken enthousiaste UNO verpleeghuizen die gebruikmaken van Ysis. Interesse? Mail naar c.pouw@vumc.nl voor informatie.

Winnaar prijspuzzel vorige UNO Update

In de UNO Update van oktober 2016 stond een rebus. De oplossing hiervan was: 'hoera het UNO bestaat tien jaar'. Onder de juiste inzendingen is een leuke prijs verloot: het boek 'zolang er leven is' van Hendrik Groen. Dit is gewonnen door Vera van Lenthe (foto), ANIOS ouderengeneeskunde bij Beweging 3.0.

Kort nieuws

- ♦ UNO-VUmc heeft er twee nieuwe leden bij: SHDH uit Haarlem en AxionContinu uit Utrecht. We zijn blij met het toetreden van deze twee enthousiaste organisaties, en hopen op een mooie samenwerking.
- ♦ Er is vanuit ZonMw subsidie ontvangen voor twee projecten op het gebied van infectieziekten; een studie naar het effect van de CRP sneltest op antibioticagebruik voor luchtweginfecties (UPCARE studie) en een studie naar het effect van een behandelalgoritme op antibioticagebruik voor urineweginfecties.
- ♦ Binnen de themagroep 'Hersenaandoeningen' is een vacature ontstaan voor een 'trekker'. Trekkers hebben in de themagroepen een coördinerende en motiverende rol. Zij zijn daarnaast verantwoordelijk voor het voorbereiden en voorzitten van de themagroep bijeenkomsten, en vertegenwoordigen de themagroep in de stuurgroep. Trekkers worden vanuit hun organisatie voor 0,1fte vrijgesteld voor hun themagroep activiteiten.

Agenda

24 mei	(10:00—12:00)	Netwerkbijeenkomst
27 september	(10:00—12:00)	Stuurgroep bijeenkomst
11 oktober	(10:00—12:00)	Netwerkbijeenkomst
22 november	(10:00—12:00)	Stuurgroep bijeenkomst
13 december	(09:30—17:00)	Symposium UNO-VUmc